

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ.

بگو: ای اهل کتاب به سخنی روی آورید که میان ما و شما یکسان است. این که جز خدا را نپرستیم و چیزی را شریک او قرار ندهیم و بعضی از ما بعضی دیگر را بجای خدا ارباب نگیرد. پس اگر (از این پیشنهاد) سرباز زدند، بگوئید: گواه باشید که ما مسلمان و تسلیم خدائیم. [سوره آل عمران (۳): آیه ۶۴]

تمدن سازی ملازم با تولید در عرصه های علم و فرهنگ، سیاست و قدرت و اقتصاد و ثروت است و تولید هیچ یک از این ها بدون دولت میسر نیست و ایجاد دولت مطلوب بدون دانش سیاسی امکان ناپذیر است. تاسیس تمدن اسلامی و شکوفایی خیره کننده آن موید وجود پشتوانه های دانشی و از جمله دانش سیاسی است. حال پرسش اساسی این است که سنت های پژوهشی و مطالعاتی متفکران و دانشمندان مسلمان در حوزه مباحث «سیاسی» چه بوده است؟ بطور خلاصه فقه سیاسی، فلسفه سیاسی، کلام سیاسی، اخلاق سیاسی، تفسیر سیاسی قرآن، عرفان سیاسی، ادبیات سیاسی، احادیث سیاسی، تاریخ و سیره سیاسی و مطالعات سیاسی سیاست نامه ای و تجربی از اهم حوزه ها و گرایش های مطالعاتی سیاست در سنت مطالعات سیاسی اسلامی بوده است. همین محورها مورد بحث در سیاست متعالیه نیز خواهد بود. ذکر این نکته مهم است که علیرغم این که علم سیاست در طبقه بندی علوم اسلامی هویت مستقلی داشته است، اما نگرش غالب مطالعه سیاست ذیل دانش های دیگر بوده است. از این رو، حتی در جمهوری اسلامی، هنوز مطالعات سیاسی مربوط به نظریه سیاسی اسلام، عمدتاً ذیل دانش های دیگر مطالعه می شود، هر چند در سال های اخیر توجه کمی به طرح مستقل دانش سیاسی اسلامی در برخی مراکز آموزشی و پژوهشی صورت گرفته است.

برخی از ویژگی های سنت مطالعاتی مذکور از این قرار است: جامعیت و فراگیری نسبی نسبت به ساحات، سطوح، موضوعات و قلمروهای دولت، جامعیت و فراگیری نسبی نسبت به ارزش ها و ضد ارزش ها و جامعیت و فراگیری نسبی نسبت به کارگزاران. از مزایای این سنت مطالعاتی نیز می توان به رواج آن در جوامع اسلامی و در نتیجه اثرگذاری بیشتر بویژه از منظر تبعیت از فرامین اسلامی و نیز فراگیری نسبت به همه باورها، ارزش ها و رفتارها اشاره کرد. این معرفت به لحاظ دانشی نیز از مختصاتی چون روشمند بودن، نظام مند بودن، هدفمند بودن و عملیاتی و عینی و در نتیجه توجه عمده به مظاهر و شاخصه ای دولت برخوردار است. «سیاست متعالیه» تلاش می کند تا ضمن بازشناسی سنت مطالعات سیاسی در تفکر اسلامی به شکوفایی و بازسازی آن در پیوند با مبانی تفکر اسلامی از یک سو و نیازهای کنونی جمهوری

اسلامی ایران، جهان اسلام و بلکه نیازهای انسان کنونی در گستره عالم پردازد. «سیاست متعالیه» در ذیل علوم انسانی متعالیه پیشنهاد دهنده علوم سیاسی متعالیه است. علوم سیاسی متعالیه از منابع، مبانی هستی شناسی، مبانی معرفت شناسی، مبانی روش شناسی، مبانی انسان شناسی، مبانی جامعه شناختی، ابعاد، سطوح، کارگزاران، اهداف و غایات و... ویژگی های خاص خود را دارد.

«سیاست متعالیه» با دعوت از همه جهانیان به گرد آمدن بر محور توحید، نشان می دهد که ارزش ویژه ای برای دعوت به حق و حقیقت و تعالی و دستیابی به آن از طریق گفت و گو و تعامل قائل است. گفت و گویی که مبتنی بر حکمت، اندرز دلنشین و بهترین روش ها است. «سیاست متعالیه» سیاسی است که به لحاظ فلسفی بر حکمت متعالیه تکیه دارد، اما ضمن پذیرفتن اجتهاد در این حکمت، خود را نیازمند بهره مندی از دیگر مکاتب حکمی با نگرش و گرایش اسلامی می داند. یادآوری این نکته شایسته است که سیاست متعالیه فراتر از حکمت متعالیه است.

«سیاست متعالیه» سیاست الهی و قرآنی است و با الگوهایی چون سیاست نبوی (ص)، سیاست علوی (ع)، سیاست مهدوی (عج) و تجربه سیاست در نمونه انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) شناخته می شود.

«سیاست متعالیه» اولویت و اولیت را در برنامه ریزی های توسعه بر تعالی فرهنگی و اخلاقی قرار می دهد و در ذیل و ظل آن ثبات سیاسی و توسعه اقتصادی را پیگیری می کند. در سیاست متعالیه دولت مالک مردم نیست بلکه خادم آنهاست. رابطه دولت و مردم هم برخاسته از رابطه امام و امت است، نه رابطه حاکم و محکوم یا سلطه گر و تحت سلطه. انجمن مطالعات سیاسی حوزه علمیه و فصلنامه سیاست متعالیه خود را یکی از منادیان به آموزه های مذکور در جامعه علمی ایران و جهان اسلام می داند و دست یاری همه همراهان را جهت مشارکت در تبیین و ترویج این سیاست معنوی می فشارد.

والحمد لله رب العالمین

سردبیر